

Mithras szentélyét ÉS EGY RÓMAI FESTŐMŰVÉSZ LAKÁSÁT ásták ki Aquincumnál

A FESTMÉNYEKET RÖVIDESEN KIÁLLÍTJÁK
NAGY TIBOR DR. NYILATKOZIK A RITKA LELETRŐL

A közelmúltban részletesen beszámoltunk azoknak a nagyjelentőségű kutatásoknak eredményéről, amelyeket a főváros Régészeti és Ásatási Intézete Óbuda déli részén, a Királyhegy területén végzett. Az itt folytatott ásatások során a Nagyszombati-út mentén szinte páratlan értékű római kori leletre bukkantak. Egy hatalmas amphitéátrum maradványait tárták fel, mely a római világ egyik legjelentősebb emléke Középeurópában; az amphitéátrum ugyanis az Alpoktól északra elterülő egykori római települések legnagyobb, ismert körszínháza. A ritka régészeti lelet értékét még emelte az a körülmény is, hogy a körszínház déli kapujában elrejtve egy későbbi

korból származó, ritkabeccsű arany- és ezüstleletet is találtak.

A nagyszombati kör-színház feltárása után a Régészeti és Ásatási Intézet az egykori aquincumi polgárváros déli részén folytatta ásatásait, amelyek most újabb, az egész országban páratlanul álló leletet hoztak felszínre.

Ezeket az ásatásokat dr. Nagy Tibor, a Régészeti és Ásatási Intézet kiváló szak-tudású, fiatal régésze vezette, aki az egykori Aquincum egyik divatos festőjének festményekkel gazdagon díszített házáat, illetve annak romjait, valamint egy Mithras-szentélyt tárt fel.

után a falmezők nagyobb része elpusztult, csak a lábazat díszítései maradtak ránk, ezek azonban váratlanul épen tartották fenn számunkra a legkülönbözőbb állatalakokat. Az egyik falmezőn megmaradt a márványberakást utánzó festés is, eddig még nálunk nem ismert színkeverésben és kivitelben.

— Az aquincumi festőlakást tehát különálló helyi mert nemcsak a római kori tartomány székvárosának művészetében, hanem általában Pannóniában is.

— A balácai festményektől eltekintve, a korai századokban ilyen gazdagon dekorált polgári lakóházat a tartomány területéről nem ismerünk. Festőnk ugyanis a második század első felében működött Aquincumban. Lakása annak a pusztításnak esett áldozatul, amelyet a germán-szarmata háborúk megindulá-

sakor a polgárváros egyéb területein is megfigyelhettünk.

A kulturális és régészeti szempontból oly nagy jelentőségű falfestmények további sorsára vonatkozóan Nagy Tibor dr. ezeket mondta:

— Ezeket a nagy művésztörténelmi értékkel bíró festményeket nagy gonddal és szakszerűséggel levettük a falmagokról. Konzerválásuk folyamatban van.

— Ennek befejezése után megfelelő keretekbe helyezve kiállításra kerülnek és az érdeklődő nagyközönség is megtekintheti azokat.

Mint Nagy Tibor dr. nyilatkozatából kitűnik, a ritkabeccsű leleteket rövidesen a nagyközönség is megtekintheti és képet nyer arról a szinte páratlan kultúráról, amely az egykor Óbuda helyén elterülő római városban, Aquincumban virágzott.

Kovács Béla

Tovább folynak az ásatások

Ezen a helyen már a harmincas években is folytak ásatások dr. Nagy Lajosnak, a fővárosi múzeumok központi igazgatójának irányítása mellett. Az akkori ásatás is eredményekben váratlanul gazdag volt. Nagy Lajos dr. ugyanis megtalálta a polgárvárosban működő tűzoltók egyesületének, a collegium centonarium színházát, ennek pincéjében pedig egy víziorgona maradványait, amelyhez hasonlót a római birodalom területéről eddig még nem ismerünk.

Ehhez a területhez kapcsolódtak most Nagy Tibor dr. újabb ásatásai is, amelyek hivatva voltak feltárni, illetve pontosan tisztázni a polgárváros déli szegélyét, a városfallal és a mögötte fekvő házcsoportokkal együtt. Az itt végzett ásatások eddigi eredményeiről elsőnek számolhatunk most be, annak a

beszélgetésnek alapján, amelyet munkatársunk dr. Nagy Tiborral folytatott.

— Az aquincumi polgárváros déli részén a legutóbbi időkben végzett ásatások eredménye meglepően gazdag — mondotta érdeklődésünkre Nagy Tibor dr.

— Többek között előkerült Mithrasnak a duna-vidéki római tartományokban ismert szentélyei közül eddig a leggazdagabbnak ítélt kultuszhelye, amelyet festmények és stukkók díszítettek.

— Ezenkívül nem hiányzott a szentélyből egy elsőrendű művészektől származó, nagyméretű oltárkép sem, mellette pedig ott volt még eredeti helyén megőrizve a kultikus edények és a legkülönbözőbb fogadalmi tárgyak nagy tömege is.

Az aquincumi festő műterme

— A másik, ugyancsak fontos leletet jelentette egy világos alaprajzi elrendezésű és belső falfületeit gazdagon dekorált magánház feltárása, amelyben egy festő magánlakását ismerhettük fel.

— A ház alaprajza szabályos téglalap alakot mutat, északi és déli oldalán egy-egy hosszú folyosóval. Az utcáról az északi folyosóra vezetett a bejárat, innen egy kisebb előszobán keresztül a látogató a középső úriszobába jutott. Emögött dél felé a lakószobák terültek el, míg a ház keleti oldalán a festő műhelyszobáját találtuk meg. Ez utóbbi a maga nemében páratlan leletekkel gazdagította Aquincum művészetére és általános kulturális viszonyaira vonatkozó ismereteinket.

— Egymás mellett feküdtek ott a vörösmázás edények — folytatta Nagy Tibor dr. — és ezeknek belső falán megőrződtek még e különböző festékanyagok rászáradt maradványai is.

— Pompeji-vörös, kék, cürömsárga és a színeknek egész hosszú skáláját találtuk

itt meg az egyes kis festéktégelyekben. Ennek a raktárleletnek nevezhető kerámiaanyagának alapján dönthető el, hogy a ház valamikor egy Aquincumban működő festő lakóháza volt.

— És ez esetben nem valami szegény, provinciális mesteremberről van szó, hanem kétségtelenül korának egyik keresett festőjéről.

— Erről tanuskodik az a gazdag berendezés is, elsősorban a falaknak díszítése, amelyet még elég jó állapotban találtunk.

— A középső úriszoba és a mögötte fekvő kis hálófülkék falai növényi és állati alakokat mutató festményekkel voltak borítva. Ezekhez fogható Pannóniában eddig csak Balácáról ismerünk, a fellelt festmények pedig a legjobb balácai festmények után következnek.

— Az aquincumi festő házának dekorációja közül, mi-